

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 8. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2008. augusztus

A tartalomból:

Karitász tábor Hunyán - 12. oldal

Cserkészjellegű tábor Bárnán - 16. old

PARTNEROCK fesztivál a Bowlingon - 20. oldal

SZENT ISTVÁN ÜNNEPE

Mottó:

„Ránk bűnösökre minden verés ránk fér,
- de könyörögnek ők tépett hazánkért
- hadd legyünk mink is tiszták, hősök,
szentek,
- hazánkat így mentsd meg!”
(Ének a magyar szentekről - 1965.)

SZENT ISTVÁN ünnepén még átsuhan a lelkesen magyarságom meghatározhatatlan érzelmi hullámverése: a körmenetet záró énekek, a Himnusz, a Szózat, a Székely himnusz – könnyekig meghatnak. Arany János neveltje vagyok, aki nem tévovázva vállalta, vallotta: „Nékem áldott az a bölcső, Mely magyarrá ringatott”. Nem kivagyiság ez, csak az ott-honosság öröme, szükséglete, hite. Ahogy családot is szeret maga mögött, maga körül tudni az ép, egészséges lelkű ember. Szeretem és szívesen vállalom ezt a magyar begyökerezettséget, elhatárolódások és kirekesztések nélkül. Szeretem hazámat múltjával, jelenével, bár ez utóbbi elég nehéz feladat mostanában. Mégis: sért, ha magyar önazonosságomban megsértenek, megaláznak, megcsúfolnak. Jó emlékezni arra a szent emberre, aki ősapánkként megalapozta, bebiztosította ennek a nagycsaládnak a létfeltételeit. Jó tudni, hogy államalapítónk keresztény ember volt, Isten hű szolgája, aki komolyan vette Jézus Urunk tanításait, bölcs szívvel kormányzott, jó magvető volt, büszkék lehetünk rá, bárki bármit mond erről. Állj mellettünk Szent István mostani bizonytalankodásaink közepette, légy közbenjárónk, hogy vissza ne pogányosodjunk. Légy szószólónk, hisz bizonyára átérzed, milyen veszélyben vagyunk. Áraszd ránk Uram Isten, Szent István érdemeiért, jóságodat; irgalmas lélekkel tekints le reánk, szegény árva népedre, a tépett hazára, a tétova magyarra Így legyen.

2005. augusztus 20. Békéscsaba

Cs. Szabó Annamária
ny. tanárnő
(1940-2007)

AUGUSZTUSI REGGEL

(„A mindenség hirdeti,
mily nagy az Isten” Zsolt. K.
„A jó magában hordja
a kiáradás kényszerét”
J. Ratzinger)

Boldogasszony napjának reggelén párafüggönyön dereng át a fény tűnődő tónusba vált a táj derű és melabú finoman szövű át zenéje szelid adagio-ba kezd de annyi még a fénysóvár gerezd sok még itt az érlelni való hűvös a reggel mégis biztató még bizhatunk a mézizű déli napban Kisasszony hava beteljesíti lassan mit ráosztott a Mindenség Úra - érlelő kedvvel árad szét a fény Boldogasszony napjának reggelén

Békéscsaba, 2005. augusztus 15.

Cs. Szabó Annamária
ny. tanárnő
(1940-2007)

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Tisztelt Véralók! Tisztelt Lakosság!

A Magyar Vöröskereszt **véradást** szervez Gyomaendrődön.

Helyszíne: Endröd városrész, **Közösségi Ház** (Blaha L. u. 21.)

Idője: 2008. augusztus 8-án 8-10.30 óra között

Személyi igazolványát és TAJ-kártyáját feltétlenül hozza magával!

A Vöröskereszt minden régi és új véradót szeretettel vár!

Segítsen, hogy segíthessünk!

A Vöröskereszt használt ruha, háztartási eszköz **gyűjtő akció**t hirdet.

A háztartásokban feleslegessé vált **tiszta, jó állapotban lévő** ruhaneműt, ágyneműt,

cipőt, játékot, stb. gyűjtünk, melyek a szociálisan rászorultak között kerülnek kiosztásra.

Az adományokat a Fő út 3/1. szám alatti irodánkban, illetve a Fő út 210. szám alatti Diadem Gyógyszertárban tudjuk fogadni munkanapokon 8-14 óra között.

Köszönettel: Nagyné Pintér Ágnes
megb.területi vezető

JOBBIK LAKOSSÁGI FÓRUM

2008 július. 19-én Gyomaendrődön a Jobbik Magyarországért Mozgalom tartott lakossági fórumot.

A népes hallgatóság MURÁNYI LEVENTE a jobbik alelnöke, 56-os szabadságharcos előadását hallgathatta meg, és kérdéseket tehetett fel. Igen nagy érdeklődés volt egy esetleges előrehozott választásokkal kapcsolatos témakörök kérdéseiben. Murányi Levente hangsúlyozta a jelenlegi legjobb megoldás az előrehozott választás tenne jót az országnak, ugyanakkor a Jobbik még nincs teljesen felkészülve az előrehozott választásokra.

Felkészült viszont és már biztos, hogy őszre minden megyeszékhelyen és Budapesten indul az ATILLA KIRÁLY NÉPFŐISKOLA. A tananyag négy főtanszék között oszlik meg, melynek a történelem, a kultúra, a keresztény erkölcs és a XXI. század kora. A témák felelősei között találjuk Kosaras Péter Ákos, Szentmihályi Szabó Péter, Z. Kárpát Dániel és még sok neves professzort.

Hogy mit kap a diák az iskola elvégzése után? - a következő választ kaptuk. A FŐISKOLA INGYENES, ÉS AZ ISKOLA BEFEJEZTÉVEL az oklevélén túl NEMZETI TUDATÚ, KERESZTÉNY ÉRTÉKRENDET, NEMZETI MAGYAR KULTÚRÁT, valamint korának ismeretét. A nemzetismeret, tudás egymás szeretete és megértése az, ami az ország felemelkedését, jövőjét biztosítja.

A lakossági fórum befejezése után lehetőség nyílt arra is, hogy aki akart, jelentkezhetett a Magyar Gárdába vagy csatlakozhatott a helyi JOBBIK SZERVEZETÉNEK ALAPÍTÓI TÁBORÁHOZ. A látottak és hallottak alapján úgy látszik, lesz Jobbik Magyarorszáért Mozgalom Gyomaendrődön is.

Pályázati felhívás

Gyomaendröd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete pályázatot ír ki a 2008/2009-es tanévre felsőoktatási intézménybe felvett gyomaendrödi fiatalok számára 8000,- Ft/fő/hó összegben felévenként egy összegben kifizetésre kerülő 40.000,- Ft tanulmányi ösztöndíj elnyerésére a következő pályázati feltételekkel:

- A Képviselő-testület csak olyan felsőfokú tanulmányokat folytató fiatal támogat, aki gyomaendrödi lakos,
- aki olyan felsőfokú tanulmányokat folytat, mely a tanulmányok befejeztével a településen is hasznosítható,
- elsőéves hallgató esetén a második félévre csak akkor kaphat támogatást, ha eredményes első félévet zárt és a tanulmányi átlaga nem rosszabb a közepesnél, második és további évfolyamok esetén az előző félév átlaga a közepest eléri,
- kötelezettséget vállal, hogy tanulmányai befejeztével legalább a támogatás igénybevételének megfelelő időtartamig Gyomaendrődön kíván dolgozni,
- több pályázó esetén a fenti feltételek meglétekor a szülők szociális körülményei döntenek el a pályázatot,
- a pályázat nyertesével Gyomaendröd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete megállapodást köt az ösztöndíj folyósításával kapcsolatban.

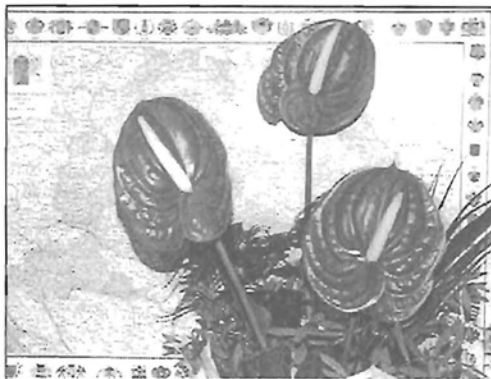
A pályázathoz csatolandó:

- a szülők kereset-igazolása,
- igazolás, hogy felsőfokú intézménybe felvételt nyert, vagy már felsőbb évfolyamokra beiratkozott,
- lezárt félév (félévek) tanulmányi eredménye - leckeönyv fénymásolata
- nyilatkozat, hogy a pályázat elnyerése esetén az önkormányzattal megállapodást köt.

A pályázat beadási határideje: 2008. szeptember 30.
A pályázat elbírálása: 2008. októberi Képviselő-testületi ülés
www.gyomaendrod.hu

Köszönetnyilvánítás

A 15. Rákóczi Magyarságismereti Mozgótábor szervezői és minden önkéntese köszönetét fejezi ki GYOMAENDRÖD VÁROSÁNAK a szívélyes fogadtatásért és nagylelkű anyagi támogatásért, a 135 határon túli magyar fiatal táboroztatásáért. Ezzel a jelképes csokorral kedveskednek Mindazoknak, akik ebben részt vettek, különösen Várfi András Polgármester Úrnak, Hornok Ernőnek, Dezső Zoltánnak, a Sikér Kft-nek, a CUTI Kft-nek, A Liget-Fürdő vezetőjének, a Képtár vezetőjének, a Kner Nyomda Múzeumnak, a Hornyák családnak Sükösdről, a Templomos Lovagrend Tiszántúli Komenda lelkes és családias fogadtatásáért és szervező munkájáért. Annyira meg voltunk elégedve, hogy a következő években a Rákóczi tábor nyitó táborait Gyomaendrődön szeretnénk elindítani - üzeni mindenkinek Ayklerné Papp Zsuzsa Úrasszony Torontóból, a Rákóczi alapítvány elnöke.

A virágcsokrot Budapesten vette át Ungvölgyiné Paulik Zsuzsanna, aki mellékelten beküldte a fotót a Szerkesztőségnek.

FALUNAP 2008 - HUNYÁN

Először volt Hunyán a Szent László napi búcsúval egybekötve Falunap, hagyományteremtő céllal.

Mikor a helyi Képviselő-testülettel erről döntöttünk, szertünk volna emlékezetes napot szerezni valamennyi hunyai lakosnak. Eleinte voltak kétségek, hogy össze tudjuk-e fogni az egész rendezvényt, hiszen a búcsú önmagában is egy felemelő esemény, mivel Hunya többségi lakossága katolikus hívő. Össze lehet-e fogni egy rendezvény kapcsán a településen élő különféle nézetet valló embereket? A javaslatot első perctől kezdve támogatta Iványi László helyi plébános illetve a helyi egyháztanács is.

Sok szervező munka és egyeztetés eredményeként a pozitív visszajelzések után úgy gondolom, helyesen döntöttünk.

A meghívott vendégek, akik különféle pártállásúak, mindannyian ott voltak a szentmisén, ami a hunyai születésű Timár Mihály atya aranymiséje lévén egyébként is rendkívüli volt.

Dr. Kiss-Rigó László Szeged-Csanádi megyéspüspök prédikációjában az összefogásról, egymás segítéséről beszélt. Azt hiszem, e rendezvény kapcsán, büszkén elmondhatom a hunyai emberekről az összefogást, hiszen nagyon sokan dolgoztak azért, hogy aki Hunyára látogat, jól érezze magát.

Második alkalommal adtuk át a Hunya Községért kitüntető címet. Ebben az évben Iványi László tb. kanonok, helyi plébános kapta értékteremtő munkájáért, hiszen ha ő nincs, ma nem állna a leégett templom helyén a gyönyörű új templom, ami egyben a falu jelképe is lett.

A másik kitüntetett dr. Fabó János háziorvos, aki évtizedek óta gyógyítja a hunyai embereket.

A nap további részében minden korosztály megtalálta az izlésének megfelelő programot.

A gyerekek a különféle kézműves foglalkozást, illetve a különféle játékokat. A fiatalok a Szekció rockkoncertnek örülhettek, meglepetésként pedig a hunyai Diszharmonia rockegyüttes is bemutatkozott. A közép korosztály híres musical részleteket hallgathatott, illetve Balázs Pali műsorát láthatták.

A szépkorúaknak jó ebédhez szólt a nóta, illetve néptánc, citeramuzsika, népdalkórus énekelt.

Nagy sikere volt a hunyai Nyugdíjas klub műsorának. Ők még a közönséget is megénekeltek.

A sportot kedvelők focimérkőzéseket néztek.

Meglepetések is voltak, amiről mi sem tudtunk: a mezőberényi Nyugdíjas klub műsora, lovas kocsikázás, motoros bemutató illetve a hastáncosok műsora. Volt étel, ital, főzőverseny, különféle nyaláncság. A Falumúzeum pedig egész nap várta a látogatókat.

A Falunapnak mindenképpen közösségformáló ereje van. Fontos, hogy megismerjék a kis falunkat, hiszen Hunya eléggé elzárt település. Ennyi ember talán soha nem volt még kíváncsi ránk, mint ezen a napon. Reméljük jól érezték magukat, hiszen hajnal 4-ig tartott az utcabál.

Hálásan köszönöm valamennyi segítőknek, amiért partnereink voltak egy ilyen nagyszabású rendezvény kivitelezésében. Külön kiemelem Pohalerc Lászlót, aki hajnalig talpon volt és jó humorával ébren tartotta az emberek figyelmét.

Úgy gondolom sikerült örömet szerezni az embereknek. Persze mindig van, így most is, amit esetleg jövőre másként kell csinálni. A Képviselő-testülettel azt a következtetést vontuk le, hogy érdemes hagyományt teremteni a búcsúval egybekötött Falunapból.

Petényi Szilárdné polgármester

In memoriam

Szülföld: Bölcse, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér ize, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

SCULTÉTY ANIKÓ 1954-2008

Belsőépítész

É d e s a p j a
Scultéty János
Ybl-díjas építész,
édesanyja Zeőke
Gabriella valamint
nevelőapja Kékesi
László szintén ne-
ves építészek.

Anyai ágon
endrődi származású;
szorgalmas
részvevője, sőt egy
időben szervezője
is az Endrődiek Baráti
Körének. Anyai
nagyanyja Kovács
Etelka endrődi születésű.
Másképp a
édesanyja családi

neve, a Zeőke név sem ismeretlen a településen: Zeőke Antal - édesanyjának nagybátyja - a második világháború előtt több cikluson keresztül kiscgazdapárti képviselője volt ennek a választókerületnek.

Scultéty Anikó szabadkézi rajzban való tehetsége, az építészethez, a képzőművészetekhez való vonzódása korán megmutatkozott. Már gyermek- majd középiskolás korában

szakkörökre, később tanárokhoz járt, illetve a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában tanult és érettségizett, dekoratív festő szakon. Gyakran emlegette, mint meghatározó élményét, amikor egyik középiskolai szakmai gyakorlatán a Budavári Nagyboldogasszony-templom (Mátyás-templom) restaurációs munkáiban vehetett részt.

A középiskola elvégzését követően – két év műszaki rajzoló munka után – magától értetődően vezetett az útja az Iparművészeti Főiskola belsőépítész szakára, ahol főként a bútortervezés kötötte le figyelmét és energiáját. A főiskola elvégzése után az akkori egyik nagyvállalat, a Magyar Hajó- és Darugár Budapest-Angyalföld telephelyén helyezkedett el. Magyarország akkoriban nagy számban exportált hajókat, úszódarukat, munkagépeket, melyeknél a belső berendezések, a speciális bútortervezése volt a feladata.

1982-ben férjhez ment Kabay József gépészmérnökhöz. s két gyermeke született: Sarolt és Veronika. Egy ideig gyermekei nevelése lett legfontosabb feladata. Nem sokkal később érkezett a rendszerváltozás, a „szocialista” nagyipar „bedőlt”, és így rövidesen munkahelye is megszűnt.

Némi vívódás után 1991-ben elvállalt egy felkínált álláslehetőséget az Arab-félszigeten található Ománi Szultánságban. Ez mai közkeletű szóval élve igazi szakmai és emberi kihívás volt; megszakításokkal közel tíz esztendőn keresztül dolgozott az ománi szultán nyári palotáján illetve az akkori világ negyedik legnagyobb mecsetjének építésén, olykor a rajzasztalnál, de leginkább az építési területen, néha több száz munkást is irányítva. A kinti munka bizony embert próbáló volt, sokszor hatalmas hőségben vagy a homokot fújó szélben kellett a külföldi munkálatokat irányítani. A mesés gazdagságú országban különleges díszítő anyagokkal dolgozhatott – a carrarai márványtól kezdve a svéd gránitig bezárólag. A kemény munkakörülmények - mint később kiderült - az egészségét is megviselték. Hazatérte után többször, több helyütt is tartott érdekes előadásokat, képes beszámolókat ománi munkájáról.

Az utóbbi években leginkább kisebb tervezési munkákat vállalt, inkább gyermekei iskoláztatása, pályakezdése kötötte le figyelmét.

Családjá, kiterjedt baráti köre számára megrendítően korai és váratlan távozása miatt nem tudja a továbbiakban szakmai és művészi tapasztalatait tovább adni; kénytelenek vagyunk a hitünk szerinti találkozásig nélkülözni őt.

Kékesi Márton

FELHÍVÁS 50 éves iskolai találkozóra

Az endrődi általános iskolában 1958-ban végeztek ez év szeptemberi találkozóját szervezzük, melyhez kérjük szíveskedjétek

Latorcai János és Gellai Margit
5500 Gyomaendrőd, Pf. 77.

címre küldött levélben jelentkezni, hogy a részletes tájékoztatást mi is megküldhessük.

A találkozás reményében leveleteket várjuk:

Latorcai János, Gellai Margit

Felhívás!

Tisztelt város lakók! A Gyomai Tájház közösségi szintérré válásához szükséges, hogy a lakosság magáénak érezze a múzeum ügyét. Korábban ezek a közösségi szinterek (iskolák, ipartestületi házak, szociális házak, stb.) a lakosság hozzájárulásával, ezáltal felelősségvállalásával létesültek. Ezért a tájház tetőszerkezetének felújításához kérem szíves hozzájárulásukat. Egy gerenda képletos megvásárlásával - mely 5000 Ft-os befizetést jelent - felkerül a támogató neve az általa megvásárolt gerendába, így hirdette az adakozót az utókornak, valamint a tájház falára kerülő táblára is.

Felajánlásokkal kapcsolatban információ kérhető: Szonda István Tel: 06/70/6353345 vagy e-mail: tajhaz@gyomaendrod.hu

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

Értékmentő utazó - beszélgetés Giricz Lászlóval

Kedves Olvasóink!

Itt a nyár, sokan útra kelnek nyaralni, kirándulni. Rovatunkban egy olyan endrödit mutatunk be, aki az utóbbi időben utazási beszámolóiról lett híres a Rózsahegy napokon, vagy az Endrődiek Baráti Körének találkozásán.

Giricz Lászlóval beszélgetek, aki gyerekkori barátom, endrödi, de nem itt él.

Kedves Laci! Sokan ismernek olvasóink közül, de talán életutadról kevesebben tudnak. Kérlek, vázold fel életutadat.

1955-ben születtem. Tulajdonképpen folyamatosan csak 1969-ig éltem Endrődön, ugyanis ekkor mentem Szegedre a Déri Miksa Gépipari Technikumba. Gyermekkoromban szinte minden vakációt nagyszüleim ugari tanyáján töltöttem. Ez meghatározó élmény maradt számomra.

Ekkor még – szinte az utolsó pillanatban sikerült bepillantást nyerni a hagyományos paraszti életformába. Annak minden nehézségét és szépségét átélhettem. Persze gyerekként leginkább a szépségét. Természetesen a szülői, nagyszülői ház volt a legfontosabb az életemben. Ezen kívül a „templom és az iskola” volt jelentős hatással rám. Hálával gondolok a hitoktató atyáinkra és a tanárainkra, akikről olyan alapot kaptunk, amire aztán biztosan építhettünk később. Akkor a templom és az iskola felső döntésre nem voltak beszélő viszonyban. Ennek ellenére abban az időben egyik évben elsőáldozó voltam, a másikban pedig kisdobos lettem, azután úttörővé avattak, majd egy műlva bérmlákoztam. Ezeket a látszólagos ideológiai ellentmondásokat a gyermeki lélek egészségesen feloldotta. Hitünk nem szenvedett csorbát és az iskolában is megfeleltünk. Nem egy tanárunk hallgatólagosan támogatott minket.

Szeged is fontos állomás az életemben. A katonai szolgálat után Budapest következett. A Bánki Donát Gépipari Műszaki Főiskolán szereztem üzemmérnöki és műszaki tanári oklevelet. Pedagógiai pályán voltam ezután, mint kollégiumi nevelőtanár. 1987-88-ban Kelet-Afrikában, Ugandában dolgoztam, mint misziós tanár. Onnan visszatérve Százhalombattára kerültem, ahol egy szakközépiskolában tanítottam. Utána több, mint egy évtizeden át a British Petroleum olajtársaságnál, majd egy másik nemzetközi vállalatnál dolgoztam különböző pozíciókban.

Utazási beszámolóid sokan élvezettel hallgatják, nézik a képeket. Melyik volt a legérdekesebb hely, ahova eljutottál?

Erre nehéz válaszolni. Sokfelé megfordultam a világban, olykor a mi kultúránktól teljesen különböző helyeken is.

Mégis két helyet emelnék ki. Az egyik az egykori Magyar Királyság területe. Jelenleg - a mai Magyarországon kívül - 8 országba kell utazni, ha minden részét be akarjuk járni ennek a csodálatos földrajzi és kulturális egységnek. Kontinentális ország ellenére, hazánk

határainak jelentős része a világűrben is kirajzolódik, hiszen természetes képződmények övezik.

Mindig diára fotóztam és már vagy 30 éve készítettem az első tematikus előadást valamely tájegységről. Később ez egyre bővült és mára úgyszólván minden jelentős helyről vannak felvételeim. A 80-as években nagyon sok információ csak ilyen előadások formájában juthatott el az érdeklődőkhöz, hiszen sokáig a hivatalos tömegtájékoztató nem foglalkozott az elszakított területeken élő magyarokkal és a történelmünk szerves részét jelentő emlékekkel. Nagyon sok barátot és ismerőst szereztem az utazásaim során, akikhez később visszatértem előadásokat tartani. Ezek számomra is nagyon tanulságosak voltak. Megtapasztaltam, hogy mennyire mást, többet jelent a magyarság azok számára, akik nagyon sok esetben hátrányos megkülönböztetést, megaláztatást, jogfosztottságot szenvedtek el emiatt.

A másik hely, amelyet kiemelnék: a Szentföld. Afrikából hazajövet 10 napra álltam itt meg, hogy teljesen egyedül végigzarándokoljak Jézus nyomán. Különleges érzés volt az evangéliumokból jól ismert szent helyek meglátogatása. A palesztin felkelés miatt a szokottnál kevesebb zarándok tartózkodott ott akkor (1988. február) és nyugodtabb körülmények voltak a nevezetes helyeken.

Így viszonylag hosszabb időt tölthettem egyedül Betlehemben a Születés Bazilika Grottójában vagy a legszentebb helyen, Jeruzsálemben a 2000 év óta ÜRES SÍRBAN, a Szentsír Bazilikában. Mivel ezek a helyek hitünk mélyeségek titkait jelképezik, ezért az itt szerzett élmények transzcendentálisak.

Kétségtelen, hogy Jeruzsálemhez fogható város nincs a Földön. Valamikor régi térképeken még a világ közepének ábrázolták.

Tervezel-e mostanában valami érdekes utazást?

A Kárpát-medence még mindig kínál sok érdekességet és szépséget, így itt szeretnénk utazgatni, most már a gyermekeinkkel is. Ez remélhetőleg jövőre már valóra válik.

Foglalkozol endrödi értékek megmentésével, megőrzésével, elsősorban fotók, diák formájában. A teljesség igénye nélkül.. milyen érdekességeket őrzöl?

A régi fényképek gyűjtése fokozatosan vált kedvtelésemmé. Először a tágabb családkban meglévő képeket reoprátam, majd kölcsön kértem másoktól is régi eseményeket, személyeket bemutató fotókat. Ezen kívül sok olyan saját felvételem is van épületekről, eseményekről, amelyek már csak fényképeken láthatók.

Összességében elég szép gyűjtemény alakult így ki. Ezeket is felhasználom az előadásaimban és örömmel teszem közzé esetleges kiállításokon is. (pl. Bicentenáriumi kiállítás a templomban vagy iskolatörténeti kiállítás a Rózsahegy Kálmán Általános Iskolában)

Most a digitális technika világában ráadásul csodákat lehet művelni egy régi, halvány, megsárgult képpel. Szinte megújulnak, megfialodnak ezek képek és szebbek, mint az eredeti.

Legrégebbi képeim egyike: Újházy Sándor kántor és családja az 1880-as évek elejéről.

Sok képeslap is őrzi a régi Endröd képét a múlt század első feléből. Az egyik képen Rózsahegy Kálmán Endröd díszpolgára és Csernus Mihály apátplébános együtt látható a 20-as években egy ünnepségen a világháborús hősi emlékműnél. Mindszenty József bíboros, hercegprímás meglátogatta a templomunkat 1947. május 31-én, erről is készült néhány kép.

Most tavasszal digitalizáltam azt az amatőr filmet, amit Gyökös doktor úr készített az 1969-es ballagásunkról. Még 1985-ben egy 58-as felvételével készítettem egy filmet a hagyományos kenyérsütésről. Ennek persze fő családi vonatkozása az, hogy a főszereplő a nagymamám (Timár Imréné)

A képeken túlmenően még számos hangfelvételem is van, amelyek szintén adalékok lehetnek a régi Endröd történetéhez.

Olvásóink örülnének, ha néhány képet a Fotóalbum sorozatunkban láthatnának. Ma mit csinálsz, hol, hogyan élsz?

20 éve élek Százhalombattán. Azt nem lehet állítani, hogy elhamarkodtam volna a családalapítást, hiszen erre meglehetősen érett korban került sor. Feleségem a helyi szakközépiskolában magyar-könyvtár szakos tanár. A legnagyobb esemény életünkben ikergyermekünk, Bálint és Boglárka születése, akik nemsokára 5 évesek lesznek. Ez természetesen egy másik dimenziót ad az életünknek. A felelősség mellett sok-sok örömet. Jelenleg éppen osztozom azon milliók sorsában, akik – a hivatalos szóhasználatnál élve – álláskereső. Remélem nem sokáig.

Köszönöm a beszélgetést, és kívánok további boldog családi életet, és azt, hogy ne soká légy álláskereső, de sokáig légy értékmentő!

Iványi László

Katolikus oldal

AUGUSZTUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és 19 órakor. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.
Augusztus 20. szerda: 10, 19 óra

Szent Gellért Iskola kápolnájában

A vakáció miatt szeptemberig szünetel.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 6-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.
Augusztus 20. szerda: 8 óra

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 19 órakor,
szombaton 19 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

PÁPAI HIMNUSZOK

A Vatikánváros, noha a világ legkisebb állama, az államiség minden szimbólumával, így saját himnusszal is rendelkezik.

A Pápai Himnuszt azonban nem csupán a péteri szolgálat független gyakorlását biztosító miniállam, hanem az egész Egyház a magáénak érezheti. És bár kortársa, nem azonos azzal, amit Magyarország ezen a néven ismerünk és éneklünk.

Mint a nagy nemzeti himnuszok többsége, a Pápai Himnuszt is a XIX. században született. Első változata egy győzelmi induló volt, amit 1857-ben komponált Victorin Hallmayr, az akkoriban Rómában állomásozó osztrák Kinsky-gyalogezred karnagya. Az alkalom IX. Piusz pápa bolognai utazása volt, és a kor divatos stílusát követő mű nagy sikert aratott. Annyira, hogy az Államtitkárság rendelkezése a pápai hadsereg hivatalos indulójává tette, amit a pápa jelenlétében, illetve meghatározott szertartások alkalmával az egyes alakulatok katonazenekara adott elő.

Nem sokkal később született egy másik pápai induló is, amit Charles Gounod francia zeneszerző komponált IX. Piusz iránti tiszteletből (Marche Pontificale), és első alkalommal a szentatyá aranymiséje alkalmával, 1869. április 11-én adott elő hét katonazenekar és ezerfős katonakórus a Szent Péter téren. Ez is hatalmas sikert aratott magasztos dallamával, és attól kezdve gyakran szólaltatták meg, bár a hivatalos himnuszt a Hallmayr-féle maradt. Számos „vetélytársa” akadt még abban a korban, hiszen az igen népszerű IX. Piusz pápa tiszteletére sokan komponáltak különféle zeneműveket. A leghíresebbek közül például Gioacchino Rossini és Liszt Ferenc is írt kifejezetten pápai himnuszt: ez utóbbi dallamai beleépültek a Krisztus-oratórium Tu es Petrus tételébe.

Az 1929-ben újonnan megalakult Vatikánvárosi Állam hivatalos himnusza is a XIX. századi katonazene stílusában íródott Hallmayr-féle himnuszt lett. Végül az 1950-re meghirdetett szentévi alkalmából XII. Piusz rendelte el, hogy ennek helyébe lépjen Gounod Pápai Indulója, amit alkalmasabbnak tartott a pápaság vallási

AUGUSZTUSI ÜNNEPEK

1. péntek:	Ligouri Szent Alfonz püspök, egyháztanító
2. szombat:	Vercelli Szent Özséb püspök
3. vasárnap:	Évközi 18. vasárnap
4. hétfő:	Vianney Szent János áldozópap
5. kedd:	Havas Boldogasszony
6. szerda:	Urunk színeváltozása
7. csütörtök:	Szent II. Szixtus pápa és társai vértanúk
8. péntek:	Szent Domonkos áldozópap
9. szombat:	Szent Benedikta (Edith Stein)
10. vasárnap:	Évközi 19. vasárnap
11. hétfő:	Szent Klára
12. kedd:	Chantal Szent Johanna Franciska szerzetesnő
13. szerda:	Boldog XI. Ince pápa
14. csütörtök:	Szent Maximilian Kolbe áldozópap, vértanú
15. péntek:	Nagyboldogasszony
17. vasárnap:	Évközi 20. vasárnap
18. hétfő:	Eudes Szent János áldozópap
19. kedd:	Szent Bernát apát és egyháztanító
20. szerda:	Szent István király
21. csütörtök:	Szent X. Piusz pápa
22. péntek:	Boldogságos Szűz Mária királynő
23. szombat:	Limai Szent Róza szűz
24. vasárnap:	Évközi 21. vasárnap
25. hétfő:	Kalazanci Szent József áldozópap
27. szerda:	Szent Mónika
28. csütörtök:	Szent Ágoston püspök, egyháztanító
29. péntek:	Keresztelő Szent János vértanúsága
31. vasárnap:	Évközi 22. vasárnap

küldetésének érzékeltetésére. Korábbi szövegét (Salve, Salve Roma, patria eterna di memorie, vagyis: Üdv, ó, üdv, Róma, emlékek örök hazája) a Mons. Antonio Allegra, a Szent Péter-bazilika egyik orgonistája által az alkalomra írt olasz nyelvű vers váltotta fel (Roma immortale di Martiri e di Santi, vagyis: Halhatatlan Róma, vértanúk és szentek városa). Ma is ezzel a szöveggel hangzik fel, habár 1991-ben Mons. Raffaello Lavagna savonai kanonok latin szöveget is írt hozzá (O felix Roma – O Roma nobilis, vagyis: Ó, boldog, ó nemes Róma), hogy az immár ne csupán a Vatikáné legyen, hanem a világon mindenütt énekelhessék a hívek.

A Pápai Himnuszt hivatalos diplomáciai alkalmakkor, a vatikáni zászlófelvonáskor, a Szentatyá külföldi látogatásai során játsszák, a nemzeti himnuszokéval egyező módon. A húsvéti és a karácsonyi Urbi et Orbi áldásra a Szent Péter téren felsorakozó vatikáni és olasz katonai alakulatok is ezzel köszöntik az erkélyre kilépő pápát.

Ami a Magyarországon széles körben elterjedt pápai himnuszt illeti, szintén a XIX. században született, a IX. Piusz iránti tisztelet jegyében. Eredeti, angol szövegét Nicholas Wiseman westminsteri bíboros érsek írta (Full in the panting heart of Rome, vagyis: Róma dobogó szívében), dallamot pedig André Allgayer szerzett hozzá. A Wiseman-féle himnuszt, mint ismeretes, Gyurits Antal ültette át magyarra (Hol Szent Péter sirba téve), majd Feley Antal zenésítette meg.

(Magyar Kurír)

Hol Szent Péter sirba téve
És Rómának dobog szíve,
Ezrek ajkán, ezer nyelven
Hő ima zeng édesdeden:

Tartsd meg, Isten, szent atyánkat,
Krisztusnak helytartóját!

„Istenem, de rég volt, hogy e tájon éltem,
De ideköt engem sok-sok szép emlékem”

MEGHÍVÓ

Az Endrődiek Baráti Körének Csejti Szekciója

2008. augusztus 23-án (szombaton), 11 órai kezdéssel

BARÁTI TALÁLKOZÓT

szervez, amelyre tisztelettel és szeretettel hívjuk és várjuk kedves barátainkat, akik valaha Csejten éltek és jártak iskolába és mindazon kedves tanárainkat, akik a tanyai élet nehézsége ellenére vállalták a messze Csejtpusztai ifjúság tanítását, nevelését, valamint mindazokat, akik 2005-ben az Emlékmű állításának előkészítésében közreműködtek.

Immáron harmadik éve, hogy az egykori iskolánk helyén találkoztunk és a volt országzászló dombján – méltó ünnepség keretében – felszentelt Emlékművet avattunk.

Mostani találkozásunk célja, hogy ismételten tisztelegve alapító elődeink emléke előtt, baráti eszmecsere keretében felidézük gyermekkorunk felejthetetlen emlékeit, megköszönjük tanáraink áldozatos munkáját, hálás szívvel emlékezve azokra is, akik már nem lehetnek közöttünk.

A viszontlátás reményében:

Tisztelettel:
a Szervező Bizottság

Gyomaendrőd, 2008. július 25.

TÁJÉKOZTATÓ

A csejtek baráti találkozója 2008. augusztus 23.

Tervezett program:

10.00 – 10.30 Gyülekező a Nagylaposi Birkacsárdánál

10.30 – 11.00 Utazás az emlékműhöz

11.00 – 12.00 Tisztelgés az Emlékmű előtt

12.00 – 12.30 Visszatérés a Birkacsárdához

13.00 – Közös ebéd, baráti eszmecsere, az Emlékmű-avatás felvételeinek vetítése.

Az utazással kapcsolatos tudnivalók a vonattal érkezőknek:

A helybelieknek és a Gyoma állomásra érkezőknek különjáratú autóbust biztosítunk. Az autóbusz a gyomai Főtértől indul 10.00 órakor a vasútállomásra, és onnan minden buszmegállónál megáll.

Az étkezéssel kapcsolatos tudnivalók:

Étkezési lehetőség – igény szerint – térítés mellett a Birkacsárdán

Rendelhető ételek:

A) Bográcsgulyás	950 Ft
B) Bográcsgulyás – fél-adag	570 Ft
C) Birkapörkölt	1.200 Ft
D) Birkapörkölt – fél-adag	720 Ft
E) Rántott pulykamell	1.090 Ft
F) Rántott pulykamell – fél-adag	655 Ft
G) Házi almás süti	250 Ft

Kérjük szíves visszajelzésüket legkésőbb 10-éig:

- a részvételtől
- az autóbusz igényről,
- az étkezéssel kapcsolatos igényről (a rendelhető ételek betűjelölésével).

Elérhetőségeink:

Vargáné Földvári Krisztina 06-66/285-427

Levélcím: 5500 Gyomaendrőd, Fő út 112.

Buczko Imre 06-30/924-25-09

Szabó Béláné Uhrin Margit 06-20/808-24-71

AMIT ISTEN EGYBEKÖTÖTT...

2008. augusztus 2-án **Tímár Krisztián** és **Fülöp Erika** mondta ki a boldogító igent az endrői templomban, és közös életükre kaptak áldást Iványi László tb. kanonok, helyi plébánosától.

Isten adjon nekik boldogságot egy életen át!

Csendes alkony

Csendes alkony száll a földre,
Munka és gond elpihen,
Édes Jézus hozzád jöttem,
Pihenni Szent Sziveden.

Örök lámpa őrzi csendben,
Szereteted Szent lakát,
Angyal ajkak zengik halkán,
Édes Jézus jó éjszakát.

Édes Jézus áldj meg minket,
Védj meg Isteni barát,
Engemet is enyéimet,
Adj nekünk jó éjszakát.

Édes Jézus későre jár,
Búcsúzó is tőled már,
De még egyszer köszöntelek,
Édes Jézus jó éjszakát.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

SZENT ILONA

Augusztus 18.
+328/30.

Ilona az ötvenedik éve körül járhatott, amikor feltűnt a történelemben Nagy Konstantin császár édesanyjaként. Korábbi életéről a következőket tudjuk:

250 körül született, valószínűleg a bithiniai Drepanum városban. Erre biztos adatunk nincs, de történészek ezzel magyarázzák, hogy Nagy Konstantin a várost Helenopolisznak, 'Ilonavárosnak' nevezte el, feltehetően azért, hogy megtisztelje anyja születési helyét.

Ilona egyszerű családból származott, Szent Ambrus úgy tudja, hogy apjának vendéglője volt, s Ilona is ott dolgozott.

Itt ismerte meg és vette feleségül Constantius Clorus, aki 293-ban császár lett; a császárhoz már nem illett a vendéglős lánya, ezért elbocsátotta és új házasságot kötött Teodórával. 306-ban Ilona fia lépett a trónra, Nagy Konstantin néven. Fia maga mellé vette a császári udvarba, s megajándékozta a császárné címmel, úgyhogy Ilonát ettől kezdve Flavia Julia Helena Augustának hívták.

A császár szabad kezet adott anyjának a birodalmi kincstár felett, nevét és képét ráverette pénzekre. Ilona pedig ezt az új helyzetet jóra használta. Utazásai során mindenütt törődött a szegényekkel, sokakat kiszabadított a börtönből és a bányából, másokat visszahívatott a számkivetésből.

Nem tudjuk, mikor tért meg. Caesareai Euszébiosz szerint a fia térítette meg, ezzel szemben Szent Ambrus Konstantin megtérítését tulajdonítja anyjának. Egy bizonyos: Ilona példás keresztény életet élt az erények és az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlásával. Sokszor egyszerű ruhában vegyült el a hívők között, így vett részt a liturgiában, máskor szegényeket hívott meg asztalához, és saját kezűleg szolgált föl nekik. Rendkívül okos asszony volt. Ez főleg akkor mutatkozott meg, amikor a családban egymást érték a súlyos civódások.

326-ban szentföldi zarándokútra indult. Végiglátogatta Palesztina szent helyeit, és templomokat építtetett Betlehemben az Úr születésének helye fölé és az Olajfák hegyén a Mennybemenetel helyén. A hagyomány szerint Jeruzsálemben a Golgotán megtalálta a Szent Keresztet és a szenvedés más eszközeit is. Erről Aquileiai Rufinus (345-410) a következőket írja egyháztörténetében:

„A niceai zsinat idején Ilona, Konstantin édesanyja, ez a hitével és vallásosságával egészen egyedülálló asszony isteni intések alapján Jeruzsálembé ment és az ottaniak segítségével kereste a helyet, ahol Krisztus szent testét keresztre feszítették. A helyet azért nem volt könnyű megtalálni, mert az üldözések idején egy Vénusz-szobrot állítottak föl (a Golgotán), hogy aki Krisztus tiszteletéért odamegy, úgy tűnjék, Vénuszt tiszteli. Ezért a keresztények elkerülték a helyet, s az már majdnem feledésbe merült. Amikor Ilona égi jel alapján rátalált a helyre, eltávolított ottan mindent, ami a pogány kultuszhoz tartozott, és a mélybe ásva (egy szikla-üregben) megtalálták a három keresztet.

A megtalálás örömét csak az zavarta, hogy a kereszteteket nem lehetett egymástól megkülönböztetni. Ott volt ugyan külön Krisztus keresztjének felirata is, de nem lehetett meghatározni, melyik keresztet tartozik. Az emberi tudatlanság isteni segítségre szorult.

Történt, hogy a város egyik előkelő asszonya megbetegedett és már a halálán volt. Makariosz jeruzsálemi püspök, amikor látta, hogy Ilona és a vele lévőek nem tudják eldönteni, hogy a három közül melyik Krisztus keresztje, így szólt: Hozzatok ide a talált kereszteteket és Isten mutassa meg nekünk, melyik volt az Úr! Ezután a királynéval és kíséretével együtt bement a beteghez és térdre borulva így imádkozott: »Uram, ki arra méltattál minket, hogy az emberi nem üdvösségét megszüülött Fiaid a kereszt elszenvetésével hozza meg, és most szolgálód szívébe sugalltad, hogy megkeresse azt a boldog fát, amelyen üdvösségünk függött, mutasd meg a három kereszt közül azt, amely az Úr dicsőségét szolgálta, vagy azt mutasd meg, mely kereszteteken haltak meg a latrok. Mutasd meg azzal, hogy ez a félholt asszony, ha az üdvözítő keresztje érinti, térjen vissza a halálból az életre!«

Ezek után hozzáérintették az asszonyhoz az egyik keresztet, de nem történt semmi. Hozták a másikat is, de akkor sem történt meg a kért gyógyulás. Amikor azonban odahozták a harmadik keresztet is, az asszony kinyitotta a szemét, fölkelte és sokkal fürgébben, mint betegsége előtt, járni kezdett. Visszanyerte egészségét és magasztalta Isten hatalmát.

A császárné e jel láttán fogadalmának megfelelően azon a helyen, ahol az Úr keresztjét megtalálta, királyi pompával ragyogó templomot építtetett. A szegeket, melyekkel az Úr testét a fára szegezték, elvitte a fiának. Ezekből az zablát és sisakot csináltatott, melyeket hadviselés közben használt.

A császárné az üdvöt hozó fa egy részét elvitte fiának, a másik részét ezüst tokba foglaltatta és ott hagyta Jeruzsálemben. Ezt ma is nagy tisztelettel őrzik. Jámborságának egy másik jelét is a városban hagyta: meghívta ebédre az Istennek szentelt szüzeket, s azt mondják, olyan tisztelettel fogadta őket, hogy szolgálóruhát öltött és maga szolgálta föl a mosdóvizet, az ételt és az italt. A földkerekség parancsoló urának édesanyja Krisztus szolgálóinak szolgálója lett.

Meg kell mondani, hogy az itt elmondottokról sem Caesareai Euszébiosz, aki jól ismerte a palesztinai történelmet, sem Jeruzsálemi Szent Cirill nem szól.

Ilona 80 éves lehetett, amikor 328 - 330 körül, ismeretlen helyen meghalt. Testét Rómába vitték és a Via Labicana mentén egy kör alaprajzú mauzóleumban temették el. Szent Ambrus szent emlékeztető nagyszószonynak mondja. A római zarándokok az ő sírját is fölkeresték.

FELHÍVÁS

az UGARI ISKOLA egykori tanulóihoz, tanítóihoz

Az UGARI ISKOLA Kondorosi úti bejáratához EMLÉKOSZLOPOT szeretnénk állítani.

Az EMLÉKTÁBLA felirata:

UGARI ISKOLA
/800 m-re Nyugatra/
1928-1970

Állíttatták az itt tanulók és tanítói
2008

Érdeklődni lehet:

1. ALT JÁNOSNÉ SALAMON TERÉZIA
Gyomaendrőd, Toronyi u. 21.
Tel.: 66/284-538

2. BULA KÁROLYNÉ GELLAI IRÉN
Gyomaendrőd, Hősök tere 2.

Körösön túli iskolák rövid története

Több szó esett már az endrődi tanyavilág régi iskoláiról. Öregszőlőben szép találkozó is volt 2007-ben, az onnan elszármazott, immár felnőtté, talán már nagyszülőkké lett egykori „nebulók”-kal és volt nevelőikkel, tanáraikkal.

Kevés szó esett Varjasról, Nagylaposról. Pedig errefelé is éltek dolgos földművelő emberek és azok gyermekei.

Legnépesebb terület talán Nagylapos volt. Ott hajdanán egy uradalom is volt, a földesúr br. Thüköri volt. Kisebb-nagyobb tanácskák vették körül a tulajdonos házát, melyet mostanában már kúriának nevezhetnénk. Nem hiányozhatott az udvarházból az iskola sem, melyet az uraság tartott fenn, egyetlen tanítóval. Nem hagyta, hogy a cselédek analfabétaként nőjenek fel gyerekkorukban. A tanítónéni Dinya Regina volt.

Varjon is volt egy kis iskola, ún. régi iskola, 1912 körül épült. Később tsz-székház lett. Kissé távolabb a tanyavilágban új iskola épült, nevelői lakással. A tanítók, akik ott működtek főleg csak télen laktak ott, később főleg motorral Endrődről jártak oda tanítani. Az új iskola első tanítója Lesniczki József volt, de ő is az időjárásnak megfelelően a régi iskolában lakott feleségével, és onnan járt az új iskolába, felesége a régi iskolában maradt, ott is tanított. Férjét katonának hívták be. Helyettese Márton Gábor lett, aki akkor még tanítójelölt volt, az újjvidéki képző növendéke.

1942. évet irtunk. Zavaros, háborús idők voltak már ezek az évek, Márton Gábor is csak 2 hónapig helyettesített, vissza kellett menni a tanítóképzőbe, ahol „hadiképesítőt” tett a tanulócsoport. Utána került oda Glöcz Antónia, aki nem is volt gyakorló tanítónő. Pestről került ide, de előzőleg mint ápolónő dolgozott. Ekkor már a háború teljes zúrzavarában élt az ország, tanítás is csak 1944. szeptemberig tartott és csak 1945-ben kezdődött az oktatás a tavaszi hónapokban. A háborúból visszajött Lesniczki József öccse, István Póhalomra költözött. Az kis iskola 1967-68-ban meg is szűnt.

Csejt sűrűn lakott területe sem maradhatott iskola nélkül. 1836-ban már működött egy kis iskola, melynek első tanítója **Kakuja Mihály** volt. Utódai alatt szintén volt oktatás, de az 1900-as évek elején új iskola épült nevelői lakással, pincével. Első tanítója Lesniczki József volt – évekig. Majd utódja öccse, István lett, szintén évekig. A régi kis iskola ún. kaszinó lett.

A háborús évek után Márton Gábor mint már végzett tanító került a csejti iskolához (1946-49). Mint futballista átengedte helyét öccsének, Márton Mihálynak, aki ott meg is nősült. Később ő is a falu központjába került mint tanár. Márton Gábor Endrődre került az akkoriban újjalakult futballcsapatba. Beosztása az endrődi polgári iskolába lett, ami hamarosan általános iskolává alakult. Közben elvégezte a főiskolát is.

A csejti iskolába Márton István távozása után Tímár Sándor és felesége került, majd Giricz Vendel szintén feleségével együtt tanított ott az iskola megszűnéséig. Budai Béla is dolgozott ott pár évig.

Csejt, 1972. június 5.

Egy kis kirándulás - háttérben a csejti iskola (főleg nagylaposi nevelők)
Balról jobbra: 1. Rojik Mihály, 2. Borbély Sándorné, 3. Gellai Jánosné, 4. Gellai Tünde, 6. Márton Gáborné, 7. Márton Gábor

A Tímár házaspár Endrődre, Giriczék Öregszőlőbe kerültek.

Nagylapos, mint külterület, legnépesebb települése volt a községnek, elszórt kevés tanyavilággal. A front átvonulása után a vasút mellett az országút közelében benépesült a terület, szinte kis falu alakult. Posta, bolt, kis kaszinó, kocsmá létesült. 1934-ben egyházi iskola is létrejött, kápolnával. Hetenként járt ki lelkész. Első tanítója Kovács Imre helyi fiatalember lett. Szülei közreműködésével nagy ünnepséggel nyílt meg a szép, 2 tantermes, nevelői lakásos iskola. A két tantermet ún. spanyolfal alkotta.

Az első tanító az új iskolában:
Kovács Imre

Esténként dolgozók iskolája indult. Évekig fenn állt.

Márton Gábor

A rendezvényeken „belépődij”-at szedett a szülői munkaközösség, melyet az időközben a vasút egyik várótermében kialakult posta őrzött. A felnőttlétszám elhelyezésére a község a „kéttantermes” iskolát még 2 tanteremmel töltötte meg. A nevelői létszám is megnőtt. Varjú Jóska (öt katonának hívták be), Rojik Mihály, Czibulka György, Varjú Mariann került oda – ő ott is találta meg élete párját Hunya Elek agrármérnök személyében – és a Janovszki házaspár Gyomáról.

Az „Új Barázda” mondhatjuk, virágkorát érte az 1950-60-as években. Együttműködésünk nagyszerű volt, „segítettük egymást”. Az iskola felsős tanulói kora ősön pl. paradicsomszedést végeztek. Szüleik többnyire természetesen tagok voltak. Gyűlt a pénzünk a betétkönyvben, a vezetőség a tsz részéről sem volt szűkmarkú. Csikos József, Hajdú Lajos sem volt fukar.

Talán a kezdeti nehézségek után országjárásokat végeztünk. Egy időben Csejttel, a benti iskolával összefogva. Először Szarvas, majd a távolabbi vidékek: Balaton, Dunazug, Harkány, Kazincbarcika, Margitsziget.

Fogyott a tanulólétszám és megszűnt a nagylaposi iskola is. Az endrődi ligetben felépült a szép, modern diákotthon 1975-76-ban. Az utolsó tanító Márton Gábor volt 12 tanulóval Nagylaposon.

Endrőd néprajza

Rovatvezető Szondi István

Tisztelt Olvasó!

Néprajzi rovatunkban ismét beszámolunk a településünkön jelenleg is folyó néprajzi vizsgálatokról, illetve a Tájház és Helytörténeti Gyűjteményben évenként megrendezendő néprajzi tábor munkájáról. A jelenlegi híradás az idei tábor szakmai beszámolója, mely hasznos információkkal szolgál az endrői néprajz és helytörténet iránt érdeklődő olvasóinknak.

Néprajzi Tábor az Endrői Tájházban 2008. július 20-27-ig

A tábor résztvevői a Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszékének néprajz szakos hallgatói voltak, akik intézményünkben töltötték muzeológiai gyakorlatukat. Az egyetemi hallgatók mellett már évek óta együtt dolgozunk nevelőotthonos fiatalokkal, akik Árkus Péter pedagógus (régész-történész) vezetésével segítenek múzeumunk anyagának rendezésében, tisztításában.

Atábor teljes létszáma így harminc fő fölé emelkedett. A hallgatók és a budapesti Kafka Margit Nevelőotthon lakói három csoportba rendeződve ismerkedtek a néprajzi és muzeológiai munkálatokkal. Az első csoport a tájház lábbelikészítő tárgykörben gyűjtött tárgyi anyagát leltározta. A második csapat, Kulik Melinda néprajzkutató-doktorandus vezetésével felmérést végzett az Endrőd belterületén található fogadalmi keresztetek és szakrális kisemlékek területén. A harmadik csapat az endrői városrész népi építészetét tanulmányozta. A tábor szakmai vezetője Dr. Dénes Zoltán egyetemi docens, valamint Kovács László Erik etnográfus-doktorandus és Szonda István gyűjteményvezető volt.

A szakmai hét során sikerült szakszerű nyilvántartásba venni szinte az egész lábbelikészítő anyagot, így létrehozva a Tiszántúl legnagyobb csizmadia-cipész muzeológiai gyűjteményét. A házfelmérések során sikerült megvizsgálnunk a városrész legöregebb épületét, a Temető utcában lévő, úgynevezett Göndör Tímár házat. Az

épület külső és belső struktúrájában a XIX. század végi építészeti hagyományt őrizte meg.

A tábor ünnepélyes szakmai beszámolója július 24-én, 11 órakor volt a Városháza dísztermében. Az ünnepséget Dr. Csorba Csaba jegyző köszöntője nyitotta meg. Bevezetőjében kihangsúlyozta, hogy mily fontos támpontokat jelentenek a város fejlődése szempontjából, a szakszerűen elvégzett néprajzi vizsgálatok, melyek tapasztalatai iránymutatóak lehetnek a település fejlődési irányára is. A Debreceni Egyetem részéről, Dr. Ujváry Zoltán professzor emeritus köszöntötte a megjelenteket és kifejtette, hogy a tájházban folyó muzeológiai-oktató munka mily sok gyakorlati ismerettel gazdagítja a hallgatókat, ezzel segítve az egyetemi oktatást. A tábor szakmai vezetője Dr. Dénes Zoltán egyetemi docens, felszólalásában felhívta a figyelmet a régió és ezen belül Gyomaendrőd fontos szerepére, a nagyváradi kultúrrégió szélső pontjaként, mely nemcsak kulturális együttműködések, hanem gazdasági kapcsolatok alapját is

képezhetik. Árkus Péter a nevelőotthonos fiatalok képviselője megköszönte Gyomaendrőd Város Önkormányzatának és a Tájház vezetőjének, valamint a DE-Néprajzi Tanszékének támogatását, hogy diákjai évről-évre részt vehetnek ezen a táboron, mely pedagógiaiailag fontos üzenetet hordoz az állami gondozásban élő gyerek és fiatalok számára. A fővárosi TEGYESZ több mint 30 éve szervez halmozottan hátrányos helyzetű fővárosi fiatalok számára nyári elfoglaltságot jelentő régészeti és néprajzi táborokat. Tevékenységük súlypontja Békés megye, ezen belül Gyomaendrőd kiemelkedő fontosságú. A rendelkezésünkre álló források –mondta el Árkus Péter– szűkössége miatt az alapítványi és helyi támogatások biztosítják a táborok sikeres megvalósítását.

Ez évi támogatóink: Gyomaendrőd Város Önkormányzata, a Magyar Fejlesztési Bank Zrt, a József Attila Szociális és Kulturális Alapítvány és a Pro Cultura Alapítvány- köszönet támogatásukért- zárta be mondandóját a nevelőotthon tanára.

Gyoma néprajza

Válogatás a Gyomai Református Egyház írott „feljegyzéseiből” I.

A református gyülekezetek világi irányító testületei hosszú évszázadok alatt – az 1540-es évektől napjainkig fokozatos fejlődésen keresztül több lépcsőben alakultak meg.

Nem kívánok itt most merev történetírás szabályainak megfelelő ismeretbe, fejtegetésekbe bocsátkozni. Igyekszem a széles olvasó közönséget érthető, ha tetszik élményszerű írásokkal, olvasmányos szellemi felüdülésben részesíteni. E hosszas fejlődési folyamat első állomásai idején a városok – azaz „kulcsos városok” – királyi városok – előjárói úgy a világiak, mint az egyháziak „consistorium” elnevezéssel „egyháztanácsba” szerveződtek s a mai szóval politikai vezetés s az egyházi vezetés EGY volt. Valamivel később a jobbágyfalvakban, így Gyomán is így történt az 1710-es évek közepétől, amikor is az elvándorolt, elmenekült lakosok s azok utódai visszaszálltak ősi földjeikre, azaz újra megülték Gyomát. Első dolguk volt az Isten Házát, az Imádság Házát (Oratóriumot), Templomot – ha mindjárt provizórikus – ideiglenes állapotban megépíteni. Majd Urasztali edényekről, a Szent Asztal kellékeiről gondoskodtak. Lelkipásztort-prédikátort hívtak maguk közé, hogy hirdesse Isten Igéjét s kiszolgáltassa a Sákramentumokat-Szentségeket, ke-

reszteljen, eskessen, temessen s lelki vezetője legyen a híveknek. A falu bírája, törvénybírája, eskütt emberei pedig biztosították az ehhez szükséges anyagi alapokat. Segítségükre voltak a Communitás-Közöség-Község választott-fogadott hivatalnokai, így a Jegyző, a Város Gazdája, Pusztá Gazda, Kert Gazdák, Város Gazd Asszonya, Város Hadnagyai a lovas pusztázók, Utca Kapitányok-Tizedesek utcánkint azaz tizházanként akkori szóhasználattal „Tizház Gazdák”, Kis Bírók, amolyan jövő-menő-kézbesítő, hírverő emberek. Akiknek egy kis papírosctelin a Község-Város pecsétjét a házánál – ti. A „Bíró Pecsétet” – felmutatták, annak meg kellett jelennie az Előjáróság előtt! (Ez a mozzanat ősi keleti pusztákról hozott örökségünk volt.) Az egyháznál ugyanők alkották a világi dolgokban a vezetést, annyiban eltérően, hogy volt egy Kurátor az egyház részéről s két egyházi, no és a tanítók, harangozó, – s ez nem rangsor – kántor, templom kurátora (curator = gondnok-gondviselő). A XIX. sz. elején kezdtek aztán – egyházi főhatósági rendeletre – mindenütt megalakulni a presbitériumok, - sok helyen már korábban is – a ugyancsak rendeletre üléseikről jegyzőkönyvet kellett vezetni. Ekkoriban teljesedett ki az egyházak-gyülekezetek írásbelisé-

politikai községek irányítása.

Az írásbeliség kezdeteiről ad híradást nekünk érdeklődő utódoknak a következő terjedelmes testes öregtehat-nagy-, temérdek-tehat vas-tagkönyv, mely e feliratot viseli: „A 'Gyomai Református Szent Ekklesiá' Presbitériumának Gyűlések Szerint való Végzése, kezdvén 1819-ikbenn Novemberbenn 14-kénn DÁVIDHÁZI Sámuel Prédikátorságában.”

Anno Domini 1819. Die 21. Novembris. -"Consistoriális Személyeknek fel esketődtek: Oláh György, Csapó János, Tót János, Dobozi Kovács Mihály, Curátor Kurutsó János, régibb Presbiterok Debretzenyi András, Kotsis Mihály, Bányai Mihály, Szabó István, Somogyi János, Csapó Kurutsó János jelenlétében felfordult, hogy a 'Méltóságos Uraság által kimutatott 2 fundus közzül mellyiket választja az Ekklesiá a 'mostani ehejen fekvő Parochiális Ház helyett a 'Máthébusné vagy pedig a Marjalaki, Veres, l'só Györgyné házhejjeikből leendő fundust-é? - Határozottat: Köz, egegyezéssel a 'Máthébusné házhejje választatik."

Némi szó- és fogalom magyarázatok: „Consistoriális Személy” = egyháztanács tagja, „felfordult” = felvetődött, fundus = házhely, „Máthébusné” - később mesterségük után Mészáros nevet használtak. Az ún. régi parochiális ház, azaz lelkészlak, a ma is álló volt Wodiáner kastély felől volt a templom mellett (az országzászló felől), s még egy egyházi épület volt a mai Városháza Körös Szálló (Holler) felőli szárnya helyén.

Cs. Szabó István

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizes szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

SACRAMENTUM Temetkezés

Gyomaendrőd (Gyoma), Bajcsy-Zs. u.
117.

Fiókiroda: Endrőd, Endrődi u. 9.
Állandó ügyelet: 06-30/696-71-17

Fiatalokról fiataloknak

V. KARITÁSZ TÁBOR HUNYÁN

Karitászcsoportunk 5. éve rendezi meg a „Szent László” Karitásztáborát a plébánia területén.

Sok szervezőmunkát igényel az anyagi forrás megteremtése, különböző programok előkészítése.

Az idei tábor több felől kapott támogatást. Az országos Karitászközponttól élelmiszert kaptunk, a Szeged-Csanádi Karitásztól anyagi segítséget, amelyre pályázatot küldtünk be és megnyertük. A hunyai Polgármester Asszony is pénzzel segítette táborunkat, nem csak az idén, már tavaly is. Az első tábori napon a megyei Karitászt vezetőink megláto-

rekek. A tízórait is ott fogyasztották el.

Nagy sikert aratott a gyerekek körében az íjászat, akiket érdekelt egész délelőtt próbálkozhattak tudásukkal.

Köszönjük segítőinknek, akik anyagilag, élelemmel, munkájukkal segítettek, hogy ezt a hasznos tábor megrendezhettük.

Köszönet a hitoktatóknak, tanárainknak, kézműves oktatóknak, szülőknek, nagyszülőknek az önzetlen munkájukért, az országos és megyei Karitásznak, a Polgármester Asszonynak, aiktól a sok anyagi segítséget kaptunk.

gattak minket, nagyon jó, hogy megismerhettük őket, akik a pályázatunkat elbírálták sok hasznos tanáccsal is elláttak bennünket. Megismerkedtek a Polgármester Asszonnyal és jól elbeszélgettek.

Minden nap be vannak osztva segítőink, akik a gyerekekkel foglalkoznak, tanáraink, hitoktatóink, szülők és a nagyszülők, akik a tízórait elkészítik, teát megfőzik és takarítanak.

Naponta átlag 50-60 gyerek vett részt a táborban, óvodástól a középiskolás korúig.

Mindenki megtalálta a neki való foglalkozást, mézeskalács sütést, üvegfestést, szövést, gyöngyfűzést vagy éppen a focizást. Mézeskalács sütésre Endrődről Szondáné Zsuzsika jött el, akivel a gyerekek nagy örömmel készítették el a különböző formájú süteményeket.

Az egyik napon az Endrődi Tájháza tettünk kirándulást, ahol sok hasznos dologgal ismerkedhettek meg a gyere-

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Maradhatnak a vallási jelképek a román iskolákban

Törvényes a vallási jelképek jelenléte a romániai iskolákban a román legfelsőbb bíróság döntése szerint.

Romániában tavaly ősszel éles vita bontakozott ki arról, hogy számos iskola tantermeinek falain látható vallási szimbólumok diszkriminálják-e vagy sem a különböző felekezeti diákokat.

A vitát Buzau város egyik tanára robbantotta ki azzal, hogy az országos diszkriminációellenes tanácshoz fordult egy folyamodvánnyal, amelyben kifogásolta: gyermekét hátrányos megkülönböztetésben részesítik azzal, hogy iskolájában túlságosan sok vallási jelkép látható a tanterem falain és a folyósokon.

A diszkriminációs ügyekkel foglalkozó testület helyt adott a tanár beadványának, és felszólította az oktatási minisztériumot, hogy tiltsák ki a vallási jelképeket az oktatási intézményekből. A testület azt is javasolta a minisztériumnak, hogy dolgozzanak ki egy egységes normarendszert, amely szabályozza a vallási jelképek, keresztek iskolai jelenlétét.

A szaktárca a bírósághoz fordult, és jogi úton támadta meg a diszkriminációellenes tanács határozatát. Alapfokon veszítettek, de a legfelsőbb bíróság végül jogerős ítéletben a minisztérium álláspontját tartotta helyénvalónak.

A bukaresti szaktárca azt vallja, hogy ebbe a kérdésbe nem szabad beleszólni a központból. Álláspontjuk szerint minden iskolai közösségnek joga van dönteni arról, hogy milyen vallási jelképeket fogad el vagy utasít vissza.

A döntést a román ortodox egyház szóvivője is üdvözölte. A diszkriminációellenes tanács tiltó határozata leginkább ezt az egyházat érintette volna, hiszen Románia lakosságának majdnem 87 százaléka ortodox vallású.

Magyar Kurír

Mindenkiben benne van a szeretet himnusza Böjte Csaba látogatása Mosonmagyaróváron

Az Asztali beszélgetések sorozat keretében június 10-én Mosonmagyaróvárra látogatott Böjte Csaba ferences szerzetes.

A szeptemberben indult „Segítő erőink” című sorozatot sok száz résztvevő kísérte figyelemmel. Vendégei voltak többek között Jelenits István, Erdélyi Zsuzsanna, Berecz András, Eperjes Károly. Az évadzáró beszélgetés – amely a Táltos Családi Kör Közhasznú Egyesület és az Asztali Beszélgetések Alapítvány együttműködésében valósult meg – a kilencedik rendezvény volt Mosonmagyaróváron. Erre az alkalomra egész éves gyűjtéssel készültek a mosonmagyaróváriak, a Csaba testvér által pártfogolt gyermekeknek adott adományokkal megköszönve azt a sok szellemi táplálékot, amit az összejövetelek nyújtottak számukra. Az adománygyűjtés során 440 000 Ft és rengeteg tárgy

adomány gyűlt össze. A szervezők 30 kilogramm friss eperrel is kedveskedtek a dévai gyerekeknek.

A „Tett ereje” című beszélgetésen Böjte Csaba elsősorban arról a küldetésről szót, amelynek ösztönzésére mára Erdély területén 42 intézmény jött létre, és Magyarországon is folyamatosan nő alapításaik száma.

A világ olyan, mint egy kirakósjáték – mondta Csaba testvér –, bár a részecskéit a gonosz összekeverte, de minden darabja megvan. Az egyik pontján van egy nő, aki azért sír, mert öle venne valakit, másutt van egy ház, mely poros csendjében arra vár, hogy élet költözzön belé, és van egy gyerek, aki fázik, fél és egyedül van. A darabokat össze kell rakni, és a világ ismét kerek egész lesz, kibontakozik Isten országa. Abban, hogy a darabokat összeillesztjük, nem az állam intézményrendszere tud segíteni. Sok a bajban lévő ember, akikhez mindig az tud leginkább lehozni, aki a közelükben él. Isten olyannak teremtette az embert, hogy megvan benne a kicsikhez való odahajlás ösztöne, ezt már csak ki kell bontakoztatni.

Csaba testvér elmondta: számára a világ legcsodálatosabb dolga a gyerek. Mivel a világból eltűnően van az élet kultúrája, ezért az embert, a gyermeket nem tekintjük eleve értéknek, pedig a gyermek egy szép, Istentől küldött csomag. A nevelés

A szeretethimnusz (2. Kor 13,1)

Szólhatok az emberek vagy az angyalok nyelvén, ha szeretet nincs bennem, csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom. Lehet profétáló tehetségem, ismerhetem az összes titkokat és mind a tudományokat, hitemmel elmozdíthatom a hegyeket, ha szeretet nincs bennem, mit sem érek. Szétoszthatom mindenemet a nélkülözők közt, odaadhatom testemet is égőáldozatul, ha szeretet nincs bennem, mit sem használ nekem.

A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem is kevély. Nem tapintatlan, nem keresi a maga javát, nem gerjed haragra, a rosszat nem rója fel. Nem örül a gonoszságnak, örömet az igazság győzelmében leli. Mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel.

A szeretet nem szűnik meg soha. A profétálás véget ér, a nyelvek elhallgatnak, a tudomány elenyészik. Most megismerésünk csak töredékes, és töredékes a profétálásunk is. Ha azonban elérkezik a tökéletes, ami töredékes, az véget ér.

Gyermekkoromban úgy beszéltem, mint a gyermek, úgy gondolkodtam, mint a gyermek, úgy itéltem, mint a gyermek. De amikor elértem a férfikorot, elhagytam a gyermek szokásait.

Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről színre. Most még csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem mindent, ahogy most engem ismernek.

Addig megmarad a hit, a remény és a szeretet; ez a három.
De közülük legnagyobb a szeretet!

*Trautwein Éva/
Magyar Kurír*

Endrőd története

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók (8.)

A mult század 30-as és 40-es éveiben a birói tisztséget alábbiak töltötték be: Uhrin Imre, Dinya Mihály, Hornok Mátyás, Timár I. István. – 1848-ban a birói székben Kovács János ült, míg a falu nótáriusa – Salacz Imre volt, aki Czenger Gáspár váltotta fel a jegyzői hivatalban. – A szabadságharc eléggé csendesen vonult el a község felett. Többen fegyvert fogtak a hazáért, az akkori hősi halottról azonban feljegyzést nem találtunk. Annál fájóbb és érzékenyebb volt a Kossuth-bankók elértelenedése.

Ugy a község, mint a hitközség pénztárai súlyosan megéreztek a pénzügyi romlást, de a lakosság is sok ezer forinttal károsult. Évek teltek el, míg kiheverte a lakosság az abszolutizmus pénzügyi devalvációs rendeletét.

A XIX. század második fele hatalmas kulturális és gazdasági lendületet jelent Endrőd község közigazgatási, vallási és iskolai életében. A rendszeressé váló iskolai oktatás, a rendkívül vallásos nép állandó és gyakori szentbeszéd hallgatása megtermékenyítette – a különben rendkívül szép természeti képességekkel megáldott endrődi nép értelmének felfogó képességét s alkalmassá tette arra, hogy a mostoha életviszonyok, gyenge minőségű föld, nagy gyermek szaporulat mellett is állandó fejlődést, mezőgazdasági terjeszkedést és erős kisgazdasztály kiválását mutathassa fel. Jegyzői, tanítói, előljárói csaknem kivétel nélkül érdemes munkát végeztek nemcsak a rend fenntartása, a lakosság ügyeinek gondos és előzékeny elintézésével, hanem azáltal is, hogy az egész vidéket felülhaladó arányban szaporodó lakosság megélhetésének és gazdasági előhaladásának biztosítása céljából hozzá segítették őket a határokon kívül is bérletek szerzéséhez és nagyobb uradalmakban jól fizetett állások elnyeréséhez.

Legnagyobb szerencséje mégis az volt a községnek, hogy az isteni gondviselés 1852-ben olyan férfit állított a tiszta katolikus község élére, aki hatalmas tehetséggel, renkívüli szervező és alkotó képességével, törhetetlenül szilárd energiával, nagy áldozatkészséggel – a haladás és fejlődés ígéret földjére irányította és ohajtotta

vezetni az endrődi magyarokat.

Ez a kemény szigorral, pedáns rendszeretettel mélyen érző, jó szívet egyesítő férfit SCHIEFNER EDE plébános volt.

Harminchat évig gondozta odaadó hűséggel, bátor kitarással az endrődi nyáját. Működése idejében sokan idegenkedtek tőle katonás fegyelmetartása miatt, de távozása után még ellenfelei is kénytelenek voltak elismerni, hogy hozzá hasonló kiváló pap, szent Pál lelkületű pásztor a legjobbat hozta az endrődi hitközségnek.

Mindenkinek mindenben segítője ohajtott lenni. A község legfontosabb ügyeinek állandó szószólója, lelkes támogatója volt a vármegyei hatóságoknál épügy, mint az uradalmi földek megszerzésében a kegyuraságnál. Bennünket – e sorokat író tanítókat – különösen az hangol emléke iránt nagy tiszteletre, hogy a népiskolák fejlesztésének és sorozatos létesítésének fáradságtalan apostola és jótévedője volt.

A templom és egyházi épületek ismételt restaurációja, a Kálvária létesítése, igen drága egyház szerelvények megújítása és szaporítása, hatalmas alapítványok gyűjtése, a hívek lelki életének impozáns fellendítése mind-mind az ő vasenergiáját és buzgóságát dicsérik. Egyházi munkálkodásának részleteire itt kitérni nem akarunk, bennünket, de azt hiszem

a magyar kultúra barátait is az érdeklő inkább, hogy ezelőtt 70-80 évvel – nehéz és elmaradott időkben – mit tett ő az iskolákért, s ez által a jövőt képező magyar ifjúságért.

Az ötvenes évek elején a két belterületi iskolán kívül csak a csejti dohánykertészek külterületi iskolájáról tudunk. A fiutanítóhoz 270 fiú, a leány-tanítóhoz 292 leány járt 1852-ben. Közel 300 sosem lépte át az iskola küszöbét. – Eltekintve a rengeteg analfabétától, alig valamit tanulhattak a rendes tanulók is, hisz közel 300 növendéket egy tanító még fegyelmezni sem képes. Az abszolutizmus első éveiben még gondolni sem lehetett a mostoha tanügyi viszonyok javítására. De már 1855-ben Schiefner hozzá fogott az állapotok megjavításához.

Elsősorban a kegyuraságot kereste meg a hívek azon régi óhajának feltárásával, hogy a templom és iskolák fenntartása, szaporítása iránti kötelességeinknek „nagyobb buzgósággal iparkodjanak eleget tenni. Az „instancia” hatásos volt, mert a kegyuraság még 1855-ben a templom új zsindelezésére 1500, a templom szükségleteire 500 forintot, faiskola céljaira 6 hold, Kálvária részére 3 hold, s két új iskola céljaira 40 magyar hold földet és két beltelket adományozott. Utóbbi adomány a Kórháznak adott 2000 forint adománnyal együtt 1857-ben történt. – Ugyanekkor a község is 40 hold földet adott – az új iskolák céljaira – a Gyoma-felé eső Nyárszegi-dűlőben. Ezzel kapcsolatban mozgalmat indított a harmadik tanítói állás szervezésére, de ez később valósulhatott meg.

1855-ben július hónapban rendkívül súlyos járvány tizedelte meg a község lakosságát. A régi krónikás szerint „kimondhatatlan dühöngött a cholera és ebben az évben 775-en haltak meg.” – Más években 100-120 volt a halottak száma.

Az életben maradottakat kissé „móresre” taníthatta a könyörtelen ragály, mert a következő években igen sok adomány és alapítvány létesült, ami a lakosság hitbéli megújulását jelentette.

(folytatjuk)

SAJÓ ÉS CIRMOS

Ismeretlen szerző az 1940-es évekből

Egyszer Sajó kutya így írt a cicának:
Gyere haza, Cirmos, többé sosem bántlak!
Megosztom majd Véled italom-ételem
Dorombolásod is el-előrizgetem
Ne haragudj hát rám, ne légy most is büszke
Kinn a vadon erdőn meg-megtép a túske
Csapkod, vág az át is, csalán csipked össze
Írd meg hát levélben, Cirmos, hazajössz-e?

Válaszol a Cirmos nagy lapulevélen:
Őszintén beszélsz Te, Sajó pajtás, vélem?
Nem haragszol majd, ha mosakodom arcom
Vagy ha ebéd után lágy szőnyegen alszom
Liba, ruca mája lesz-e, jut-e bőven
És Te, Sajó pajtás, nem veszed el tőlem?
Ha ezt komoly szóval újra megígíred
Egy fedél alatt csak úgy leszek meg Véled!

Sajó kutya erre ilyen választ írt most:
Ahogy Te akarod, minden úgy lesz, Cirmos!

Cirmos Cica bátran hazafelé lépdél
Várja Sajó pajtás vagdalt pecsenyével
Mindketten örülnek a viszontlátásnak
El is határozzák, együtt vacsoráznak

Jólesik a falat, Cirmos szaporázza
Rámordul a Sajó, kenyeres pajtása:
De megéheztél a leveles erdőben!
Vau-vau, mindent elkapkodsz előlem?
Megijed a Cirmos, félve sandít rája
Fel is szalad nyomban a legelső fára
Onnan pislákol le a mérges Sajóra
Kutya-macska barátsága sose vezet jóra!

Közreadta: Hornok József

Családi találkozó Balatonföldváron

Az Endrődről elszármazott Duda család megtartotta a hagyományos családi találkozót július 14-15-én.

A rendezés és vendéglátás most a legfiatalabb unokák fel-

adata volt. Kiváló vendéglátás és jó programok voltak a két napra. Jó volt újra találkozni, kicserélni a gondolatokat, emlékezni a kedves családi otthonra és drága Szüleinkre.

A találkozón 61-en voltunk, 14 fő már sajnos a felhők felől nézte, hogy az utódok, hogy szeretik és tisztelik egymást.

A közös vacsora után volt az emlékezés és élménybeszámoló. A halottakról gyertyagyújtással emlékeztünk meg. Svédországból 12-en, Kanadából hárman jöttek haza. Boldogan láttuk, hogy szépen szaporodik a család, hiszen 12 kisgyermek játszott a nagy parkban. A családot a 6 hetes kisbabától a 85 éves korelnök alkotta.

Reméljük, két év múlva még többen leszünk.

2008. július

CSERKÉSZJELLEGŰ TÁBOR BÁRNÁN

Közel egy hetes táborban voltunk július végén a Mátra gyönyörű hegyeivel körülvevett, a Salgótarjánhoz közel található Bárnán, a plébánián. Kísérőkkel és velünk, gyerekekkel összesen 42-en táboroztunk együtt. Voltak Gyomaendrődről, Hunyáról, Borsodnádásdról, Budapestről és még Székelyudvarhelyről is. A nyitó szentmisét P. Tóth Sándor Zagyvarónai plébános tartotta hétfőn este, majd pénteken szintén ő misézett. A tábor meglátogatta a Borsodnádási plébános, Fejes János atya, aki megtanította nekünk a zsolozsmázást, és ezt követően együtt mondtuk el a csütörtök esti vecsernyét. Kaptunk tőle ajándékba gyerekek által készített nyakláncokat, amin egy kereszt volt.

Doboz, Balaton, Borsodnádásd, Gyomaendrőd-Kocsorhegy, Dédestapolcsány után ez volt az 6-ik olyan tábor, ahol azért jöttünk össze, hogy a cserkészetről többet tudjunk és új barátokat szerezzünk. Túrázunk, hegyet másztunk, minden este tábortűz mellett énekeltünk, beszélgettünk, előadást hallgattunk Csaba királyfőről és Attila hun királyról. Egyik délután Gyömrőről eljött közénk Mosonyi Ferenc és Máté Péter dalaiból egy estét betöltő programmal járult hozzá, hogy jól érezzük magunkat. A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum katonái péntek délelőtt Hunyadi Jánosról és Mátyás királyról tartottak előadást, majd másolati fegyvereket és öltözetet mutattak be ebből a korból, amit magunkra is vehettünk. Érdekes volt számunkra, amikor Soczó Géza bácsi magára öltötte a páncélruhát, amit az akkori katonák viseltek.

Csütörtök este, az éjszakai túra után bátorság próbán mérettük meg magunkat, ami a legjobban tetszett mindenkinek.

A tábor cserkészavatás zárta. Kilenc új cserkész tett fogadalmat előttünk, akik a próbát sikeresen kiállták és teljesítették.

Ez a tábor is bebizonyította számunkra, hogy milyen jó együtt lenni, hogy mi is alakíthatjuk egy tábor életét, ahol szoros barátságok alakulnak ki. Megtanultuk, hogy egy mosolyunk, a kedvességnek, egy jó szónak mekkora ereje van.

Úgy érezzük (és ezt mindannyiunk nevében is mondhatjuk), hogy az összes tábor közül ez volt a legjobb és legszervezettebb. A jövő évben úgy hírlík, hogy a Győr melletti Ácsra megyünk táborozni. Nagyon várjuk, mert azon a vidéken még nem jártunk. A katonák azt ígérték, hogy oda is eljönnek, és ők is külön programmal csatlakoznak a táborozókhoz.

Szeretnénk megköszönni azoknak, akik segítettek, hogy jól érezzük magunkat: először is Barta Móninak és Varju Lacinak Endrődről, továbbá Soczó Gézának Hunyáról, Sármái Andre bácsinak Zebegényből, Ungvölgyiné Paulik Zsuzsa nének, Várkonyi Éva nének Hunyáról, Ungvölgyi János bácsinak, Érsekné Barnabásné Bea nének Borsodnádásdról és Bolyai Csabának Székelyudvarhelyről (Erdélyből).

Anyagi segítségüket szeretnénk megköszönni a táborozók szüleinek, a Templárius alapítványnak, a KDNP Központi Irodájának és Vaszkó Bandi bácsinak, a Dózsa György utcából.

A táborozók nevében:

Ungvölgyi Zsuzsi és Balog Timi
Gyomaendrőd, 2008. augusztus

Tródmái oldal

Franz Kafka

(1883. július 3.-1924. június 3.)

Átváltozás

Kafka elbeszélései rejtélyes, elemezhetetlen példabeszédek. Mágikus erejű, álomszerű metafora kibontása valamennyi. Hátborzongatóan képtelen lények és helyzetek jelennek meg bennük, de a hűvös, pedáns leírás a hétköznapi valóság elemei viszont kísértetiesen baljós színezetet öltenek. Mindezt ma már közkeletű szóval „kafkaik”-nak szoktunk nevezni.

Kafkától életében elbeszéléseinek csak egy része jelent meg nyomtatásban. A többi hagyatékban maradt, köztük számos töredékesen. Tele van novellakezdeményekkel Kafka naplója is. Ez a kötet Kafka

elbeszéléseinek legjavát közli, a legjellegzetesebb és legmaradandóbb műveket olvashatjuk Franz Kafka Átváltozás c. kötetének a hátsó borítóján.

A válogatott elbeszélések között szemezgetve idézzük meg ezt a „kafkaik világot”, az író születésének 125. évfordulóján.

A híd

Merev voltam és hideg, híd voltam, szakadék fölött. Innen a lábam ujjá, onnan a kezem fúródott a morzsalékos agyagba, megkapaszkodtam jó erősen. Kabátom két szárnya verdeste oldalam. Pisztrángos patak lármázott lenni a mélyben. Hegymászó sose tévedt ide az úttalan magasba, a térdépek még nem jelölték a hidat. Így feküdtem, és vártam, várom kellett. Híd még a világon soha másképp meg nem szűnhetett hídnak lenni, csak ha beszakadt.

Egyszer estefelé- az első volt-e, az ezredik este-e, nem tudomgondolataim zavarosan keringtek, mindig körbe- körbe. Nyári este, sötétebben zúgott a patak, s akkor férfilépteket hallottam! Felém, felém. Feszülj, híd, készülj, korlátja- nincs gerenda, tartsd meg jól a benned bizót. Lépteinek bizonytalanságát egyenlítsd ki észrevétlen, ám ha meginogna, tárd fel igazi lényed, s repítsd, mint egy hegyi isten, biztos partra.

Jött, megkopogtatott botja vashegyével, majd felemelte kabátom két szárnyát, és elrendezte rajtam. Borzas üstökömbe túrt a bothegy, s míg ő bizonyára vad rémülettel nézett körül, ott is hagyta sokáig. Akkor azonban- éppen róla álmodtam hegy és völgy fölött- páros lábbal testem közepére ugrott. Vad fájdalom rándított össze, öntudatlanul. Ki lehet az? Gyerek! Álom! Útonálló! Öngyilkos! Kísértő! Pusztító! És megfordultam, hogy láthassam. Megfordul a híd! Még meg se fordultam, s már hulltam, hulltam, és már ott hevertem szétszaggatva és felnjárva a hegyes köveken, melyek mindig olyan barátságosan bámultak rám a rohanó vízből.

Prométheusz

Prométheuszról négy monda ad hírt:

Az első szerint odaláncolták a Kaukázus sziklájához, mert az isteneket elárulta az embereknek, és az istenek sasokat küldtek, melyek tépdesték mindig újrassarjadó máját.

A második szerint Prométheusz a lecsapó csőrök okozta fájdalomában egyre mélyebben nyomult a sziklába, míg eggyé nem lett vele.

A harmadik szerint évezredek során elfelejtették árulását, elfeledték az istenek, a sasok, ő maga.

A negyedik szerint mindenki belefáradt az immár ok nélkülibe. Belefáradtak az istenek, belefáradtak a sasok, fáradtan összezárult a seb.

Maradt a megmagyarázhatatlan sziklahegység. A monda a megmagyarázhatatlant próbálja magyarázni. Mivel a valóságra épül, újra megmagyarázhatatlanságban kell végződnie.

Éjszaka

Belesüllyedve az éjbe. Ahogy a fejünket horgasztjuk le olykor, hogy eltöprengjünk, úgy az éjbe süllyedve teljesen. Körös- körül alusznak az emberek. Egy kis színészkedés, ártatlan önámítás, hogy házakban alusznak, biztos ágyban és biztos fedél alatt, kinyújtózva vagy összekuporodva matracukon, kendőkbe, takarók alatt, valójában összeverődtek csak, mint hajdan egyszer, és mint később is, kopár vidéken, táboruk a szabadban, megszámlálhatatlan sok ember, egész hadsereg, nép a hideg ég alatt, hideg földön, végigterülve, ahol régebben álltak, fejük a karjukra hajtva, arcuk a földnek, egyenletesen lélegeznek. S te virrasztasz, őrszem vagy, a melletted levő rőzsehalomból kihúzott égő fadarabot lengeted, úgy leled meg a hozzád legközelebbit. Miért virrasztasz? Egynek virrasztania kell, úgy tartják. Egynek ott kell lennie.

Poszeidón

Poszeidón a munkaasztalnál ült és számolt. Az összes vizek igazgatása végtelen sok munkával járt. Lehettek volna kisegítői, amennyit csak akar, és volt is neki sok, de mert komolyan vette hivatalát, maga is átszámolt mindent még egyszer, így azután a kisegítők nem sok könnyebbséget jelentettek. Nem mondhatni, hogy örömet szerzett neki, voltaképpen csak azért csinálta, mert rábízták, mi több, gyakran folyamodott, ahogy mondta, derűsebb munkáért, de valahányszor különböző ajánlatokat kapott ilyenkor, kiderült, semmi sem felel meg neki annyira, mint eddigi hivatala. Nagyon nehéz is volt mást találni a számára. Hiszen mégsem lehetett rábíznai egy bizonyos tengert; eltekintve attól, hogy a számitási munka ott sem kevesebb, legfeljebb kicsinyesebb, a nagy Poszeidónhoz csak vezető állás illett.

S ha nem vizekkel kapcsolatos állást kínáltak neki, már a pusztá gondolatától rosszul lett, isteni lélegzete el-elfúlt, érc mellkasa megremegett. Egyébként nem is vették nagyon komolyan panaszait; ha egy hatalmasság erőszakoskodik, meg kell próbálni színleg a legreménytelenebb ügyben is elengedni neki; arra, hogy Poszeidónt csakugyan felmentik hivatalából, nem gondolt senki, ősidők óta a tengerek istene volt, s annak is kell maradnia.

A legjobban az dühítette- és főként ez okozta hivatalával kapcsolatos elégedetlenségét-, ha a róla alkotott elképzelésekről hallott; hogy például szüntelenül a hullámokon nyargal háromágú szigonyával. Miközben pedig itt ül az óceán mélyén, és állandóan számol, s ezt az egyhangúságot csak néha szakítja meg egy-egy utazás Jupiterhez, mely utazásokról egyébként többnyire dühöngve tér meg. Így azután alig látta a tengereket, futólag legföljebb, ahogy sietve az Olümposzra kapaszkodott, és soha be se barangolta őket igazából. Azt mondogatta, megvárja ezzel a világvégét, akkor bizonyára adódik még egy nyugodt pillanat, amikor épp a befejezés előtt, az utolsó számitás átnézése után csinálhat gyorsan egy kis körutazást.

Ígyes Ígyek

Augusztus

Tojásos tök

Egy tököt megtisztítunk és kisebb kockákra vágjuk. Apróra vágott vöröshagymát olajban megfonnyasztunk, megszórjuk pirospaprikával és kevéske majoránnával, majd feleresztjük 2-3 evőkanál vízzel. Beletesszük a kockára vágott tököt, megsózzuk és mindig kevés vizet töltve hozzá puhára pároljuk, majd zsírjára sütjük. Tálalás előtt ráütünk tojásokat és óvatosan elkeverjük, hogy a tök ne törjön össze, de a tojás márványos legyen. Sült burgonyával tálaljuk.

Seidl Ambrus

Hájas kiflire éhes? Endrődi hájas kifli, káposztáslepény... stb. sütését kelt tésztából és egyéb, táj jellegű sütemények készítését vállalom. Telefonszám: 06-66/284-155; 06-20/770-87-80

FENYŐ FÜRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók, szegőlécek, gerendák, lambéria

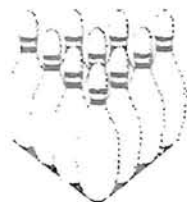
TÜZIFA

bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14
A kondorosi úton, a vásártér után

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

„ SZONDER „

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
Csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Tel.: (66) 386-909

*Hitelreható! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!*

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi antennák

Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telemax Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGIBA KÖLTÖZTEK

Gyászolják: fia és családja, leányai és családjuk

HUNYA ANDRÁS – volt endrődi lakos – június 24-én, életének 52. évében elhunyt. Isaszegen helyezték örök nyugalomra. Gyászolják: felesége, nővére, keresztmama, rokonság és barátai.

Engesztelő szentmise Endrődön, 2008. augusztus 24-én vasárnap este 19 órakor lesz.

KISZELY LÁSZLÓ, aki Endrődön élt, július 24-én 69 éves korában elhunyt. Gyászolja: felesége, fia és családja és a rokonság

VASZKÓ MÁTÉNÉ GIRICZ MARGIT, aki Endrődön élt, július 4-én 81 évesen rövid súlyos betegség után elhunyt. Gyászolják: leánya, unokái és testvérei

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik SZUROVECZ ELEK temetésén részt vettek és fájalmunkat jelenlétükkel enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi Katolikus Központi Teme-
tőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni.
További információ a plébánián hivatalos
időben személyesen, vagy a 66/283-940-es
telefonszámon.

Az endrődi templomban, a katolikus
szertartás szerint eltemetett halottak-
ról 40 évre visszamenőleg, név szerint
megemlékezünk halálozási évfordulójuk
napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló
család, egy éven belül havonta, egy éven
túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt
szeretteikért.

Az endrődi katolikus temetők takarítá-
sát, karbantartását támogathatjuk adomá-
nyok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébáni-
án hivatali időben (munkanapokon 8-12),
vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközség-
ért Közhasznú Alapítvány számlájára befizet-
éssel vagy átutalással. Számlaszámunk:
53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Ta-
karékszövetkezet.

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk
meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzá-
járultak!

HORNOK JENŐ IMRE, aki Endrődön,
Öregszőlőben élt, július 11-én 82 évesen
rövid súlyos betegség után elhunyt.

Fényképalbum

Felső kép:

Kaszinói szüreti mulatság 1948-50-es évek

Bal oldali kép:

Farsang Laposon 1950-es évek

PARTNEROCK FESZTIGYÁL A BOWLINGON

Július 18-19-20-án nagyszerű háromnapos koncert volt a Bowling Treff söröző udvarán. A rendezvényről sok jót és szépet kellene most írni, de a háromnapos koncertsorozaton részt vett több ezer tömeg szünni nem akaró vastapsa fényes bizonyítéka annak, hogy a rendezvény évről évre nemcsak Gyomaendrődön élők, hanem az ország sok más városából, falvaiból összesereglett zenét szerető emberek találkozója. A Bikini együttes, Demjén Rózi, az Edda együttes régi és új dalainak mindig üzenetei voltak. A Republik maratoni koncertje önmagáért beszél.

Köszönet a szervezőknek, hisz ez a három nap nemcsak a gyomaendrődieknek nyújtott szórakozást, hanem a város idegenforgalmát is előbbre lendíti.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Augusztusi ajánlataim:

- festékaruk: Trinát, Cellkolor, Dúfa, homlokzatfestékek, belső falfestékek, csemperegasztók, glettek, hígítók, ecsetek, hengerek
- szivattyúk, szűrőfejek, tömlők, csatlakozók
- fűnyírók, bozótívágók, kéziszerszámok
- gázgökök, bográcsok, faszén
- szegek, csavarok, kerítés drótok
- műanyag kukák, alu létrák
- vegyszerek, permetezők
- védőfelszerelések, kesztyűk
- szőnyegek, asztalterítők
- virágládák, virágcserépek, növénytápok
- elektromos barkácsgépek

Várom kedves vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com